

DOORSTROOM

Dit informatiebulletin is een uitgave van Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Nummer 8
April 2007

Vertrekkend gedeputeerde Ali Edelenbosch:

“Het mooie van de Drentsche Aa is de samenhang”

Na de statenverkiezingen van maart neemt Ali Edelenbosch afscheid als gedeputeerde van Drenthe. Twaalf jaar beheerde ze een portefeuille met natuur, bos en landschap, de laatste acht jaar was ze ook verantwoordelijk voor landbouw en gebiedenbeleid. In die periode is in Drenthe de integrale, op brede samenwerking gebaseerde aanpak voor plattelandsgebieden op gang gekomen, met het Drentsche Aa-gebied als sprekend voorbeeld. Tijd voor een terugblik.

“Het complete beeld”, antwoordt Edelenbosch op de vraag wat ze het mooiste van het Drentsche Aa-gebied vindt. “Op vakantie in Zwitserland waren we laatst in een klein, lieflijk dal. Ik noemde dat ‘de Drentsche Aa op een helling’ en mijn familie wist precies wat ik bedoelde. Het is de samenhang, de harmonie, het arcadische landschap mét de beweging daarin, de boeren die er werken, het leven in de dorpen.”

Ali Edelenbosch reikt natuurspeurdersdiploma's uit aan de deelnemers van de Drentsche Aa natuurspeurderstocht.

Het behoud van die samenhang vraagt om een gezamenlijk optrekken van alle betrokkenen. “Soms denk ik dat het Rijk zijn nieuwe beleid voor het landelijk gebied van ons heeft afgekeken. Alle partners in een gebied samenbrengen, gezamenlijk een visie opstellen om het gebied op een integrale manier impulsen te geven, dat doen wij al langer zo.”

Composteren 3

Rolde 4

Projecten 6

Agenda 8

Geen bestuurlijke drukte

“Het Drentsche Aa-gebied, ons gaafste beekstelsysteem, was een van de eerste gebieden waar we die integrale werkwijze volgden. In het begin gebeurde dat onder de noemer Waardevol Cultuurlandschap (ROM/WCL), later werd dat de SGB. Intussen was een deel van het gebied in 2002 Nationaal Park geworden. Maar dan wel een heel bijzonder soort, waarin we dezelfde brede, integrale aanpak hebben voortgezet. Van het Overlegorgaan van het Nationaal Park hebben we meteen ook de stuurgroep SGB gemaakt, want van bestuurlijke drukte houd ik niet. Het gaat erom dat er projecten worden uitgevoerd en daar konden we beide etiketten goed voor gebruiken.” Uit de evaluatie die het Overlegorgaan eind 2006 heeft vastgesteld blijkt dat deze werkwijze succesvol is.

Nationaal Landschap

Inmiddels heeft het gebied er van het Rijk nog een etiket bij gekregen, dat van Nationaal Landschap. Waarmee er nu dus een Nationaal Park Drentsche Aa (de ‘centrale driehoek’) binnen een Nationaal Landschap Drentsche Aa (het volledige stroomgebied) ligt. “Het lijkt ingewikkeld, maar ook daar doen we niet moeilijk over”, zegt Edelenbosch. “Landelijk gezien spelen in de nationale landschappen cultuurhistorie en beeldkwaliteit een grotere rol dan in de nationale parken. Maar in het Drentsche Aa-gebied waren ze al heel belangrijk. De enige verandering is dat we de succesvolle aanpak in het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa nu ook formeel uitrollen over het hele gebied. Er komen geen nieuwe beperkingen, het gebied heeft al een goede bescherming en dat blijft zo. Voor het hele gebied geldt één visie en één aanpak.”

Betrokken bewoners

Een van de grootste successen van de aanpak in het Nationaal Park Drentsche Aa vindt Edelenbosch de betrokkenheid van de bewoners. “Fantastisch om te zien hoe de dorpen actief zijn, hoe bewoners plannen maken voor hun eigen omgeving. Natuurlijk kunnen die niet allemaal een op een uitgevoerd worden, er is

altijd gebrek aan geld. Maar er gebeurt wel veel. Je ziet nu ook dat andere nationale parken elementen van onze aanpak overnemen, zoals de bewonersdagen.”

Gouden vondst

Enthousiast is Edelenbosch ook over het ‘levend bezoekersnetwerk’. “Eerlijk gezegd had ik vooraf mijn twijfels over dat concept met die gastheren en gastvrouwen, ik kon me er geen beeld bij vormen. Maar het blijkt een gouden vondst. Niets is mooier dan mensen uit het gebied zelf die over hun gebied vertellen. En op deze manier heeft men er in het gebied ook meer aan dan wanneer er een centraal bezoekerscentrum was gekomen. We moeten wel zien te vermijden dat er een doorlopende toeristenstroom door het gebied ontstaat. Daarom is een goede zonering zo belangrijk, met goede parkeerplaatsen en informatievoorzieningen om de mensen makkelijker op te kunnen vangen.”

Landbouwideeën gevraagd

“Het enige dat tot nu toe een beetje achterblijft bij mijn verwachting is het aantal vernieuwende ideeën vanuit de landbouw. Veel boeren willen graag in het gebied blijven boeren en wij willen ze heel graag houden. Maar dan moeten ze wel zelf op zoek gaan naar hun kansen. Ik spreek de boer aan als ondernemer. Als iemand een goed idee heeft kunnen wij helpen, daar hebben we bij voorbeeld ook de landinrichtingscommissie voor. Boeren hebben veel belang bij het gebiedsgericht beleid, want in dat kader is er meer dan geld alleen voor landbouwdoelen op zich. Er komen ook meer boeren die de commissie weten te vinden, maar het kan nog beter.”

Enige manier

Een speciale boodschap voor haar opvolger heeft Edelenbosch niet. “Voor de huidige manier van werken, waarbij we het samen doen, alle belangen met elkaar, bestaat een groot draagvlak. Ik ben er ook van overtuigd dat het de enige manier is om het landelijk gebied verder te helpen. Verder heeft de provincie zeer bekwame ambtenaren die voor een grote mate van continuïteit zorgen. Hen zal ik nog het meest missen. Ik hoop van harte dat degene die mij opvolgt net zoveel plezier en motivatie uit dit werk put als ik.”

Nieuws van de landinrichtings- commissie

Afgelopen zomer heeft de landinrichtingscommissie een uitgebreide analyse gemaakt van de landbouwkundige structuur in het Drentsche Aa-gebied. Samen met het Kadaster hebben de vertegenwoordigers van de landbouw onderzocht in welke delen van het gebied er mogelijkheden voor kavelruil zijn. Met kavelruil kan op een goedkope, eenvoudige en snelle manier de verkaveling van de gronden van boeren verbeterd worden. Voor een aantal deelgebieden is geconcludeerd dat kavelruil goede perspectieven biedt.

De begeleidingscommissie kavelruil (bestaande uit vier landbouwers) heeft samen met de kavelruilcoördinator en het Kadaster in december de eerste groep boeren uitgenodigd om gezamenlijk de wenselijkheid van en de mogelijkheden voor kavelruil in het gebied Rolde - Marwijksoord te onderzoeken. Er was een goede opkomst en er zijn afspraken gemaakt over het vervolg. Als u meer wilt weten over kavelruil in het Drentsche Aa-gebied kunt u contact opnemen met het secretariaat van de landinrichtingscommissie, telefoon 050-3178500 (Karen Beukema of Christina Schipper).

Bij het maaien van de beekdalgraslanden van Staatsbosbeheer komen iedere jaar grote hoeveelheden maaisel vrij. Bijna al dit 'natuurgras' wordt afgevoerd naar composteerbedrijven, soms over grote afstanden. Dat betekent veel vervuילend transport en een flinke kostenpost voor de beheerder. Agrarische natuurvereniging Meander en Staatsbosbeheer hebben in 2006 in het Drentsche Aa-gebied een proef uitgevoerd met het composteren en verwerken van het materiaal op landbouwpercelen vlakbij de gemaaide terreinen.

Proef met composteren natuurgras

De proef is uitgevoerd op drie plekken, bij Gasteren, Balloo en Deurze. Het gemaaide 'natuurgras' is hier begin juli in rillen gelegd en daarna een paar keer omgezet. In de loop van het najaar kon de verkregen compost over de percelen worden uitgereden. Een van de locaties was een perceel van landbouwer Arend Lensen, tevens voorzitter van Meander. "Wij als landbouwers kunnen de compost goed gebruiken om het gehalte aan organische stof van onze gronden te verhogen", legt hij uit. Een hoger organische stofgehalte leidt onder meer tot een efficiënter gebruik van mineralen en daardoor minder uitspoeling.

Geen uitspoeling

Gezien de besparing op transportkilometers en kosten lijkt lokaal composteren voor de hand te liggen. Dat het nog nauwelijks gebeurt heeft te maken met milieuregels. "Bij composteerbedrijven gebeurt alles op vloeistofdichte vloeren, zodat er geen nitraten, fosfaten of andere stoffen kunnen weglekken. Wij hebben het maaisel gewoon op een kopakker gecomposteerd", vertelt Lensen. "Maar wij zijn ervan overtuigd dat er niets uitspoelt en de resultaten van de proef bevestigen dat." Het Louis Bolk Instituut, dat in opdracht van de provincie begeleidend onderzoek deed, stelde vast dat er geen noemenswaardige uitspoeling heeft plaatsgevonden.

De compost zelf was volgens Lensen prima bruikbaar. De initiatiefnemers willen het project dan ook graag een vervolg geven. Zij hopen dat de gemeente Aa en Hunze daarvoor dit jaar opnieuw net als in 2006 een gedoogbeschikking afgeeft. Wat hen betreft zijn dit de eerste stappen op weg naar toepassing op grotere schaal.

Meander

De agrarische natuurvereniging Meander maakt zich sterk voor verschillende vormen van agrarisch natuurbeheer in het Nationaal Landschap Drentsche Aa, zoals het beheer van reservaten en het onderhoud van het landschap. Op dit moment zijn ongeveer vijftig landbouwers in het gebied bij de vereniging aangesloten.

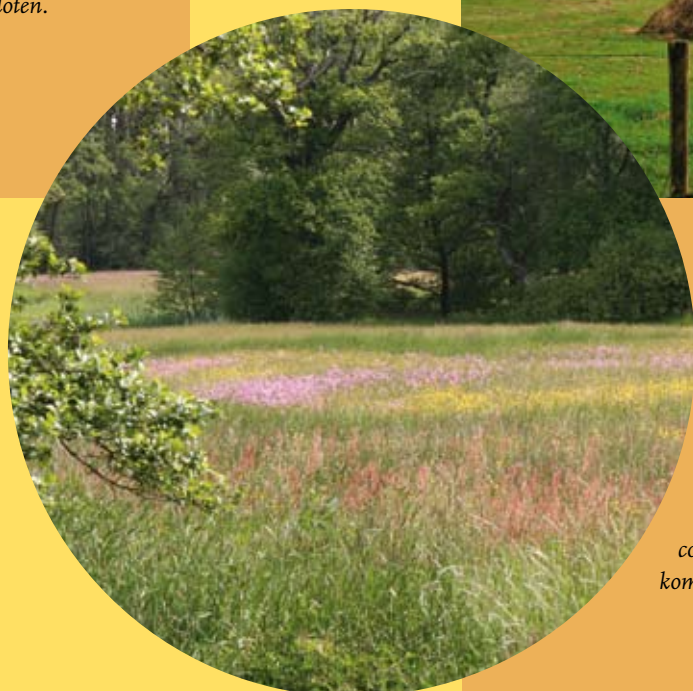

Foto: Louis Bolk Instituut Deurze

Maaien moet

De graslanden langs de beeklopen van de Drentsche Aa staan bekend om hun grote verscheidenheid aan plantensoorten. Om die verscheidenheid in stand te houden moeten de percelen jaarlijks worden gemaaid, waarbij het maaisel wordt weggehaald. Met het maaisel worden voedingsstoffen afgevoerd en er komt vervolgens geen mest op het land. Daardoor wordt de grond steeds voedselarmer. En arme grond is goed voor een soortenrijke plantengroei. De uitbundige bloei van orchideeën langs de beek in het voorjaar is mede te danken aan dit beheer, in combinatie met natuurlijke factoren zoals het optreden van kwel (omhoog komend grondwater).

Rolde heeft een rijke geschiedenis. Van oudsher was het dorp het centrum van het bestuurlijke en kerkelijke leven in deze regio. Ooit was het zelfs de hoofdplaats van Drenthe. Ook nu heeft Rolde nog een belangrijke functie. Niet voor niets is het dorp aangewezen als een van de toegangspoorten tot het Nationaal beek- en esdorpenlandschap”, stelt Jan Arends, oud-wethouder van de voormalige gemeente Rolde en nog steeds politiek en maatschappelijk erg betrokken bij alles wat het dorp aangaat. Samen met Jan van der Struik, secretaris van de Vereniging van Drentse Boermarken en evenzeer betrokken Roldenaar, vertelt hij enthousiast over zijn woonplaats.

Rolde

Wij hebben de taak om bezoekers van het gebied op te vangen”, vindt Van der Struik. “Rolde heeft veel te bieden voor toeristen. Maar zeker ook voor de eigen bevolking. Als straks het Hof van Saksen klaar is, komen ook daar heel veel mensen die het gebied in willen trekken. Er is heel veel moois te ontdekken: de hunebedden, Kampsheide, de Balloöerkuil, het Ballooërveld, de schaapskooi, het Streekmuseum Dorp van Bartje annex Anne de Vriesmuseum, jeneverbesstruiken op veel plaatsen, de tumuli en niet te vergeten de eeuwenoude kerk.”

Baken

“De kerk is altijd al belangrijk geweest voor de inwoners van Rolde. Hij wordt door alle kerkgemeenschappen gebruikt, en daarnaast ook voor huwelijksdiensten, rouwdiensten en concerten. Het gebouw fungeert nog steeds als een

baken. Waar je ook bent in de omgeving, overal kun je de torenspits zien”, zegt Arends. “Vroeger brandde er ’s nachts een lamp achter het raam bij de preekstoel. Reizigers over de handelsweg van Groningen naar Coevorden zagen in de verte al dat lichtje en wisten dan dat daar Rolde lag”, vult Van der Struik aan. “Een ander leuk detail is dat de akkers op de es van Rolde nog steeds allemaal gericht zijn op de kerk.”

Brink

“Heel belangrijk voor het dorp is ook de grote brink, die nog steeds eigendom is van de Boermarke van Rolde”, vervolgt Van der Struik. “Het is als het ware de groene long van het dorp. De molen aan de rand versterkt het open karakter. Op de brink vinden veel activiteiten plaats. Wat het zo gezellig maakt als er wat te doen is, zoals tijdens de Roldermarkt, is ook het randgebeuren, de terrasjes

bijvoorbeeld. Het is een echte ontmoetingsplek.”

Sterke band

Een dorp met zo’n zesduizend inwoners kent natuurlijk een rijk verenigingsleven. Er zijn ruim zestig actieve verenigingen, ieder met haar eigen identiteit. Zij zorgen er mede voor dat veel Roldenaren een sterke band voelen met hun dorp. De meeste inwoners zijn bereid zich in te zetten om de culturele en historische waarden van het dorp te beschermen. “Een mooi voorbeeld is de historische vereniging”, vertelt Van der Struik. “Voor de gemeentelijke herindeling telde die nog weinig leden, maar toen Rolde onderdeel werd van de veel grotere gemeente Aa en Hunze, liep het aantal leden snel op naar zeshonderd. Veel mensen kwamen namelijk tot het besef dat ze toch wel erg veel waarde hechtten aan alles wat Rolde zo uniek maakt.”

In memoriam Jan Tuttel

Op 30 december 2006 overleed Jan Tuttel op 63-jarige leeftijd. Jan was een boeiend verhalenverteller met grote kennis op het gebied van natuur en landschap. Hij heeft zich vanaf het begin ingezet voor de realisatie van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Jan leidde de eerste lichte Drentsche Aa-gidsen op, schreef veel teksten voor brochures en de website en had zijn eigen rubriek 'Apart' in deze nieuwsbrief. Samen met zijn vrouw schreef Jan de wandelroute 'De Acht van Amen'. Langs deze route heeft Staatsbosbeheer bij zijn pensionering 'Ut Jan Tuttel-bankie' geplaatst. Met respect en bewondering zullen wij ons Jan blijven herinneren.

De 'Boze Geest' in de Drentsche Aa

Sommige stukken land verraden hun karakter pas bij slecht en onaangenaam weer. Op een stralende en zonnige dag lijkt alles veel vriendelijker dan bij mist of een miezige regen. Bij stormachtig weer en regen wordt het nog erger.

Dat geldt ook voor gebiedjes die gebukt gaan onder onplezierige veldnamen. In de Drentsche Aa is dat zo bij de 'Boze Geest' aan het Loonediep. Overdag bij mooi weer echt een toeristisch stukje Drenthe; bij miezig en bar weer een uiterst onvriendelijk deel van het Landschap. De naam 'Boze Geest' herbergt namelijk een gevaarlijk stuk oeverland aan het Loonediep ter hoogte van de meander. Het land zakt weg en alles erop verdwijnt mee in de diepte.

Apart

*Opmerkelijke
zaken in het
Drentsche Aa
gebied*

Jan Tuttel
6 november 2006

Bij dat onaangename weer speelt zich bij tijd en wijle nog iets af. Vooral op stormachtige avonden verschijnt op de 'Boze Geest' af en toe een zwart paard, wild en ongedurig. Het verhaal gaat, dat degene die het lukt het beest te bestijgen, grote kans loopt om een schat te ontdekken. Deze moet stroomopwaarts in de moerassige oever bij het Poepenhemeltje verborgen liggen. Het moet om een kistje met geldstukken uit de tijd van hannekemaaiers en marskramers gaan, die daar hun overnachtingsplek hadden.

De vraag blijft hoe je bij de schat komt. Volgens de verhalen die in Loon, Balloo en Deurze de ronde doen, moet je op het paard zitten en er op het goede moment afspringen. Dat goede moment is als je iets ziet schitteren. Aangezien een ritje op een woest paard op een stormachtige nacht alle aandacht opeist, lukte het niemand tot nu toe om überhaupt iets te zien of te ontdekken. Een boerenzoon uit Loon heeft het geprobeerd. Hij werd de volgende ochtend gevonden met een hersenschudding, een gebroken been en wat gekneusde ribben. Hij heeft nooit willen vertellen wat hem overkomen is.

Later probeerde een halfdronken trekkerchauffeur het nog eens. Deze man had minder geluk. Omwonenden zagen echter hoe in woeste vaart een zwart paard met een doods-bange ruiters langs het Loonediep en Deurzerdiep galoppeerde, in zuidelijke richting. Mens en dier vlogen met een noodgang over het Dijkveld, langs de stuw en via het Ameltherhout weer naar de overkant, richting Deurze en Kamps. Onder een ijzelijk gekrijs vervolgden ze hun weg via Kamps terug naar de grafheuvels en de 'Boze Geest'. Het paard verdween als bij toverslag. De man werd dood gevonden. De kist met de schat is nog nooit gevonden. Wie durft, kan nog steeds een poging wagen. Op eigen risico, dat spreekt...

Jaarverslag 2006

een stroom van projecten

Wedbroeken

Een club met drie petten, maar met één verhaal

Sinds zijn installatie in 2002 werkt het Overlegorgaan niet alleen voor het Nationaal Park (de 'centrale driehoek') maar voor het hele stroomgebied van de Drentsche Aa, sinds kort inclusief het Groningse gedeelte in de gemeente Haren. Dit gebied heeft inmiddels de status van Nationaal Landschap. Begin dit jaar heeft het Overlegorgaan er een 'derde pet' bij gekregen: die van 'Gebiedscommissie' voor de uitvoering van afspraken in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Voor de ILG-periode 2007 – 2013 heeft de provincie met het Rijk prestatieafspraken gemaakt over de inrichting van het landelijk gebied. Deze zijn vastgelegd in een provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP). De Gebiedscommissie heeft van de provincie de taak gekregen om de afgesproken prestaties voor het Drentsche Aa-gebied (pMJP-gebiedsopgave) te realiseren.

Totaalvisie

Welke pet het Overlegorgaan ook draagt, de visie op het Drentsche Aa-gebied en de aanpak zijn steeds dezelfde. De basis is en blijft het Beheer-, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Samen met de Integrale Kansenskaart, de Landschapsvisie Drentsche Aa en het Plan van Aanpak Levend bezoekersnetwerk vormt dit een totaalvisie op het Drentsche Aa-gebied. Al deze plannen zijn samengebracht in het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Drentsche Aa en zijn straks weer terug te vinden in de pMJP-gebiedsopgave.

Onlangs heeft het Overlegorgaan het jaarverslag over 2006 vastgesteld. Uit het verslag blijkt dat er vorig jaar 19 projecten zijn gerealiseerd.

Bij het jaarverslag is een evaluatie opgenomen van het gebiedsgericht beleid vanaf 1992, toen de Drentsche Aa als 'ROM/WCL-gebied' werd aangewezen (ROM staat voor ruimtelijke ordening en milieu, WCL is een afkorting van waardevol cultuurlandschap). In de periode 1992-2006 is voor ongeveer 35 miljoen euro besteed aan projecten op het gebied van waterbeheer, natuur, landschap, landbouw, recreatie, leefbaarheid en plattelandsontwikkeling. Het gaat om projecten in het hele stroomgebied van de Drentsche Aa, dus niet alleen in het Nationaal Park.

Uitgevoerd in 2006:

- Pilotcursus Gastheerschap
- Aanleg vispassage Oude Aa (bij Meerweg, Haren)
- Project Bedreven Bedrijven: twee studiegroepen in Drentsche Aa-gebied
- Inrichting en herstel Holmers-Halkenbroek (tussen Hooghalen en Grolloo)
- Restyling knapzakroutes: pilot Gasteren
- Beekoversteek Zeegsersteeg-Wedbroek
- Herstel oude meander Deurzerdiep nabij N33
- Aanvullende maatregelen Oude Amerdiep
- Aanleg vispassage eerste stuw Anreepdiep
- 10 kansen Deurzerdiep: landschappelijke inpassing Deurzerdiep, Masterplan Dijkveld, Horstmaat en ecologische verbindingszone Geelbroek-Anreepdiep
- Inrichting knooppunt Oudemolen
- Promotieplan en herinrichting Homanshof
- Voorbereiding en ontwerp van de toegangspoorten Noord, Rolde en Anloo
- Voorbereiding en ontwerp fietspad Okkenveen-Noordlaarderbos en Koeweg-Zeegse
- Plaatsing borden en infozulen in Nationale Parken-stijl

Holmers-Halkenbroek
Foto: Staatsbosbeheer

10 kansen Deurzerdiep

Onder de vlag van dit project zijn op verschillende plaatsen maatregelen uitgevoerd. Het gekanaliseerde deel van het Deurzerdiep heeft over een lengte van vier kilometer een meer natuurvriendelijke oeverinrichting gekregen en er zijn oude meanders opgeschoond. Bij de instroom vanuit het Deurzerdiep naar het Loonediep zijn drempels aangelegd die vistrek mogelijk maken.

Het Dijkveld ten oosten van Assen (80 ha) is als natuurterrein ingericht. De bouwvoor is verwijderd tot op de schrale zandbodem en het peil van het grondwater is verhoogd. Het terrein is geschikt gemaakt voor extensieve begrazing en ingericht voor recreatief medegebruik. Er is onder andere een uitkijkeuvel aangelegd met een informatiepaneel.

In een deel van het dertig hectare grote gebied Horstmaat, vlak onder Deurze aan de oostkant van het Deurzerdiep, heeft het waterschap Hunze en Aa's het waterpeil verhoogd. Er zijn enkele afwaterende sloten gedempt en ondiepe greppels aangelegd. Tussen het natuurgebied Geelbroek en het beekdal van het Deurzerdiep wordt een ecologische verbindingzone aangelegd. De verbinding loopt via de Anreeper Ruimsloot en het Anreepdiep. Het gemaal is verwijderd, er zijn twee nieuwe stuwen geplaatst en er is een verbinding gemaakt met het beekdal van het Deurzerdiep. Daarvoor is de bestaande meander weer watervoerend gemaakt.

Inrichting Holmers-Halkenbroek

Het beekdal Holmers-Halkenbroek is een van de brongebieden van de Drentsche Aa, ingeklemd tussen de boswachterijen Hooghalen en Grolloo. In dit gebied is de meanderende beekloop hersteld. Sloten zijn gedempt en de bouwvoor van de voormalige landbouwgrond is afgegraven om het gebied natter te maken en de invloed van kwel te herstellen. Het noordelijke deel is geschikt gemaakt voor de opvang van water. Ook de recreatieve waarde van het gebied is vergroot. Er zijn drie informatiepanelen geplaatst, twee wandelroutes aangelegd en er is een 14 meter hoge uitkijktoren geplaatst. De opvallend vormgegeven toren heeft de Houtinnovatieprijs 2006 gewonnen.

Willem van Weperen. ETC

Bedreven Bedrijven

In het project Bedreven Bedrijven Drenthe hebben melkveehouders in studiegroepen vanaf 2004 gewerkt aan een duurzamere bedrijfsvoering. Er waren twee studiegroepen in het Drentsche Aa-gebied, rond Zuidlaren en Rolde. Een van de doelstellingen was het terugdringen van het stikstofoverschot op het bedrijf. Het streven was een nitraatconcentratie in het bovenste grondwater onder de Europese nitraatnorm van 50 milligram per liter. In drie van de vier jaren is dat gelukt. De nitraatgehalten van de 'bedreven bedrijven' lagen aanzienlijk onder het gemiddelde voor Drenthe. De resultaten zijn onder meer te danken aan minder gebruik van kunstmest en structuurrijker en eiwitarmere voer. De deelnemers hebben daardoor, bij een gelijkblijvende productie, kunnen besparen op de kosten van kunstmestgebruik en ziektekosten. Bovendien is het stikstofoverschot op het bedrijf gedaald en de uitstoot van ammoniak verminderd.

Onderzoek landschapselementen

Woont u in de buurt van Ekehaar, Eleveld of Amen, dan kunt u dezer dagen groepjes mensen met papieren in de hand zoekend zien rondlopen. Het zijn vrijwilligers die alle kleine landschapselementen in dit gebied (in totaal tweeduizend hectare) in kaart brengen. Dat zijn bijvoorbeeld lanen, heggen, bosjes, solitaire bomen, boomgaarden, erfbeplantingen, wallen en poelen. Beherende instanties kunnen deze informatie goed gebruiken. Immers, als je weet wat je hebt kun je er beter voor zorgen. Het project staat onder leiding van Landschapsbeheer Drenthe.

Excursies met een uitroepteken

Het hele jaar door worden er vanuit het Nationaal Park excursies georganiseerd onder leiding van ervaren en enthousiaste gidsen. Deelname aan deze excursies is gratis. Uw hond mag niet mee. De complete activiteitenkalender van het Nationaal Park vindt u op www.drentscheaa.nl onder 'activiteiten'. Hieronder een greep uit het aanbod:

Agenda

! Op zaterdag 26 mei wordt er vanaf 13.30 uur een orchideeënexcursie gehouden rond de beek bij Oudemolen. Vanwege de verwachte toeloop (in voorgaande jaren was deze excursie een groot succes) van tevoren even opgeven bij Maroesja Veken op telefoonnummer 0592-371740.

In het weekend van 2 en 3 juni wordt de landelijke 1001-soortendag gehouden.

! Alle soorten dieren en planten worden dan geteld en daar komen spannende activiteiten aan te pas, zoals waterdierjes vangen langs de beek, vleermuizen kijken en vroege vogels tellen. Let voor het programma op de regionale kranten.

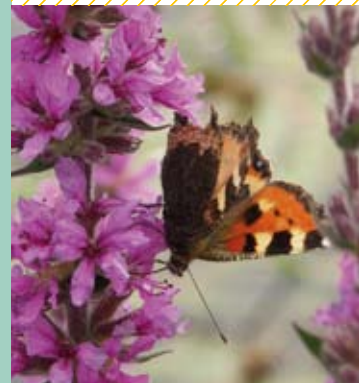
! Je ogen uit kijken naar de vliegende parels van de natuur: vlinders!

! Op zaterdag 14 juli is het startpunt de parkeerplaats Molensteeg te Oudemolen.

! Vertrek om 14.00 uur.

! Op zaterdag 19 augustus wordt in het kader van de Week van de Prehistorie een excursie naar De Strubben georganiseerd. Verzamelen om 14.00 uur bij hunebed

! D8, het oostelijke van de twee hunebedden in dit archeologisch reservaat tussen Schipborg en Anloo.

Dit informatiebulletin is een uitgave van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Het wordt gratis huis aan huis verspreid in het hele stroomgebied van de Drentsche Aa. Als u in het gebied woont maar het blad niet hebt ontvangen, geef dit dan door aan het secretariaat. Voor inwoners van omliggende dorpen verschijnt een samenvatting in de plaatselijke kranten. U kunt ook een abonnement aanvragen bij het secretariaat of via de website. U krijgt de krant dan gratis toegestuurd.

Colofon

Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Kees Folkertsma, Herman Thije
Postbus 122, 9400 AC Assen
Telefoon: (0592) 365864 / 365860
Fax: (0592) 365422

E-mail: drentscheaa@drenthe.nl

Internet: www.drentscheaa.nl

Coördinator voorlichting en educatie

André Brasse, IVN

Consulentenschap Drenthe

Postbus 125, 9400 AC Assen

Telefoon: (0592) 371740

Redactieadres

Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Redactie Doorstroom

Postbus 122, 9400 AC Assen

Telefoon: (0592) 365683

(Joke Christerus)

E-mail: doorstroom@drenthe.nl

Eindredactie

Henk van den Brink,

Noordwolde (Gn)

Redactie

André Brasse

Henk van den Brink

Joke Christerus

Fotografie

André Brasse (tenzij anders

aangegeven)

Vormgeving

Albert Rademaker BNO

Grafische verzorging

Docucentrum, provincie Drenthe

Verspreiding

TNT post

Oplage

18.000

© Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa 2007

Nederland heeft 20 nationale parken
en 20 nationale landschappen

Bewonersdag

Zaterdag 12 mei 2007 organiseert het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa weer een Drentsche Aa bewonersdag. Met een touringcar maken we een ronde langs bijzondere plekken in het Nationaal Park. We stappen een paar keer uit voor een natuurexcursie met een gids. U bent een ochtend of een middag op pad en betaalt tien euro per persoon inclusief koffie, 'lunch/borrelpakket' en informatiepakket. Ontdek uw eigen woonomgeving opnieuw, maar vooral anders. Deze dag is uitsluitend bestemd voor bewoners binnen de grenzen van het Nationaal Park. Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Opgave is verplicht, deelname is op volgorde van binnenkomst. Opgave kan schriftelijk bij het secretariaat of per e-mail naar t.manak@ivn.nl onder vermelding van naam, adres, telefoonnummer, aantal personen en uw voorkeur voor de ochtend of de middag. Meer informatie kunt u vinden op de website www.drentscheaa.nl onder het kopje 'activiteiten', rubriek 'overig'.